

Воєнний стан

Meridian Czernowitz

2023

До читачів в Україні і світі

2022-й рік уже став історією. Ця цифра назавжди закарбована в нашій пам'яті. Адже на цей рік ворог запланував знищення української державності. Лише завдяки титанічному подвигу воїнів та колосальному єднанню нації нам вдалося відвернути найгірший сценарій та дати відсіч орді. Так твориться історія. Так постає нація переможців.

Важливо, щоб правдива історія цього року не загубилася. Щоб вона звучала у світі українським голосом, щоб вона збереглася у видатних творах для майбутніх поколінь. Бо правда – це один із найточніших різновидів зброї. Тому хочу подякувати українським письменникам та письменницям за те, що тримають культурний фронт, доказом чого слугує ця антологія.

Окремо хочу відзначити, що в ній є й тексти письменників, які вступили до лав Збройних сил України. Сто років тому їхній попередник, видатний поет і сотник армії УНР Євген Маланюк риторично запитував: «Стилет чи стилос?» Нині ці воїни продовжують його справу, засвідчуючи тяглість поколінь і завершуючи боротьбу, що почалася задовго до

Хака, або Формування ідентичності

Навколо гримів давньогрецький хор генераторів, і тому я спершу подумала, що неправильно розчула слова Юлії. Але вона закричала знову: «Я ще ніколи не мала таких оргазмів, як під час війни!».

Попередніх дві години ми провели в гігантському ресторані під Хрещатиком – до війни він завжди був набитий відвідувачами. Тепер же, коли я пройшла сплутаними підземними лабіринтами й нарешті дісталася просторої зали, виявилося, що я тут єдина. Де-не-де мерехтіли вогники свічок, які лише загущували темряву і збивали з пантелику, серед мороку рухалися непевні тіні офіціантів. Мене посадили в найсвітлішому місці: поруч із вікном, що виходило на пасаж торговельного центру рівнем нижче. Юлія запізнювалась, тож я роздивлялася вітрини святкових крамничок, коли раптом запала цілковита темрява. «Такого ще не бувало», – стурбовано сказала адміністраторка. Ми з нею мовчки спостерігали, як у бутиках, сяйво яких завжди заспокоювало

вічною обіцянкою розкоші, запалюються бліді світлячки ліхтариків на смартфонах. До них приєднувалися вогники потужніших ліхтарів, і невдовзі у мене виникло відчуття, ніби я вдивляюся в народження галактик у чорноті Всесвіту, в танець самотніх зірок серед темної вічності.

Коли Юлія нарешті прийшла, ми замовили їжу. Я захотіла буррату на подушці з гарбузового мусу, а Юлія – форшмак у вафельних ріжках і біле вино. Ми обмінювались новинами, а тоді я знайшла у своєму смартфоні відео, яке випросила у свого друга.

З Назаром ми кілька років тому шукали могилу українського письменника й археолога Віктора Петрова на Лук'янівському військовому цвинтарі. Усіх найближчих друзів і колег Петрова було розстріляно, арештовано, заслано, загнано, вигнано – репресовано в 1930-х. А Петрову вдалося прожити довге життя – можливо, тому, що він погодився співпрацювати з системою: ось чому письменника, професора й археолога поховали серед генералів із полковниками.

Ми з Назаром спершу помилились і шукали Петрова на цвинтарі навпроти – серед рясної зелені, яка так шаленіє на цвинтарях у перші дні літа, серед кружляння тополиного пуху. Врешті ми натрапили на могилу хлопчика Костя Зерова, сина коханої жінки Петрова: дитина раптово померла від скарлатини якраз тоді, коли його батько, блискучий поет і перекладач Микола Зеров, близький друг Петрова, зазнавав найжахніших гонінь. Ця могила 10-річного Котика є водночас символічним похованням його батька, розстріляного в Сандармоху в 1937 році.

Зміст

Валерій Залужний

Передмова. До читачів в Україні і світі 7

Алім Алієв

Cenk. 11

Софія Андрухович

Хака, або Формування ідентичності. 17

Юрій Андрухович

Якого болю нам сподіватися 25

Володимир Аренєв

Буденні звички. 31

Станіслав Асєєв

Зло повинно мати ім'я 39

Мирослава Барчук

І навіть коли я дізнаюся, що завтра кінець світу... . . . 45

Андрій Бондар

Рапсодія для Сергія 53

Христина Венгринюк

Ця війна назавжди, чуєш, Софі 59

Юрій Винничук

Презентація зі стресом 65

Тамара Горіха Зерня

Котик 71

Ярослав Грицак

Що може історія 77

Тамара Гундорова

Корінням вверх, або Страх міграції 83

Лариса Денисенко

Бути вчителькою в окупації 91

Любко Дереш

Gentle power, або ж Лагідна сила України 97

Сергій Жадан

Хай це буде текст не про війну. 103

Оксана Забужко

Коли війна була ще зовсім юна 117

Пітер Залмаєв

Війна. Від чорно-білої до повноколірної 129

Катерина Калитко

Любов і ніжність 137

Вахтанг Кебуладзе

Кров наших дітей 145

Макс Кідрук

45 тисяч мішків 151

Олег Коцарев

Буча. Спроба ремонту нормальності 157

Євгенія Кузнєцова

Розмови через паркан 163

Дмитро Лазуткін

Морозиво 169

Андрій Любка

Roasted Uganda. 175

Юрій Макаров

Очима стороннього 185

Роман Малиновський

Ворог 191

Олександр Михед

Абетка болю: як я знову вчився читати 199

Костянтин Москалець

Чорне на чорному 205

Юлія Мусаковська

Є такі люди 211

Олеся Островська-Люта

Відчуття моменту 219

Юлія Паєвська (Тайра)

Позивний «Фаш». 225

Світлана Поваляєва

Under the bridge 233

Ігор Померанцев

Моє перше бомбосховище 243

Віталій Портников

Війна ідентичностей. 249

Мар'яна Прохасько

Версії тиші 255

Тарас Прохасько

Забута весна 261

Валерій Пузік

Після окупації 267

Володимир Рафєєнко

Перші тижні війни 273

Микола Рябчук

«Гуртування довкола прапора»,
або Похвала тутешності 279

Мар'яна Савка

Я люблю тебе, тату 285

Григорій Семенчук

Пояснюючи реальність 291

Ірина Славінська

Моє персональне укриття 297

Елеонора Соловей

Про опірність культури 303

Людмила Таран

Сирена-гієна 311

Ганна Улюра

Мамо, а коли це ти почала
відкликатися на «бабусечку»? 317

Ірина Фінгерова

Країна своїх 325

Ірина Цілик

Раз, два, три 333

Артем Чапай

За чиїми ми плечима 339

Артем Чех

Музика для солдата 345

Володимир Шейко

Невимовна війна 351

УДК 82-3
В 65

Воєнний стан: антологія / передмова Валерія Залужного. –
В 65 Чернівці : Видавець Померанцев Святослав, 2023. – 368 с.

ISBN 978-617-8024-39-0

Видання здійснено на замовлення
Міжнародної літературної
корпорації Meridian Czernowitz

На обкладинці використано картину Матвія Вайсберга «Янгол ЗСУ».

Жодну частину цього видання не можна копіювати або відтворювати
в будь-якій формі без письмового дозволу видавництва.

© Видавець Померанцев Святослав, 2023
© ГО «Культурний капітал», 2022-2023, *тексти*
© Матвій Вайсберг, 2022, *картина на обкладинці*

ISBN 978-617-8024-39-0

Усі права застережено